

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 189/2013-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. A., R., zastúpeného advokátom JUDr. A. T., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie, práva na obhajobu a práva vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 4 T 45/2012 z 12. júla 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 To 78/2012 z 13. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. A. **o d m i e t a** pre neprípustnosť

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. marca 2013 doručená sťažnosť M. A., R. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie, práva na obhajobu a práva vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 T 45/2012 z 12. júla 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 To 78/2012 z 13. novembra 2012.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 T 45/2012 z 12. júla 2012 bol uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných látok a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody nepodmienečne v trvaní 10 rokov a ochranný dohľad na dobu 1 roka. Sťažovateľ uviedol, že proti prvostupňovému rozsudku podal odvolanie aj on. V odvolacom konaní rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 To 78/2012 z 13. novembra 2012 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil vo výrokoch o trestoch a spôsobe ich výkonu. Na základe odvolania podaného prokurátorom bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody vo výmere 16 rokov a 8 mesiacov, pričom odvolanie sťažovateľa krajský súd zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru. V tejto súvislosti tvrdil, že on i jeho obhajca v priebehu konania navrhovali vykonanie dôkazu výsluchom svedka, avšak okresný súd tento návrh zamietol s odôvodnením, že daný úkon bol vykonaný podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku. Sťažovateľ však namietal, že na prečítanie zápisnice o výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní nebola splnená podmienka uvedená v § 263 ods. 1 Trestného poriadku, a teda že na tento úkon nebol daný jeho súhlas. Aj

napriek tomu, že uvedenú skutočnosť namietal aj v odvolaní proti prvostupňovému rozsudku, krajský súd túto „právnú vadu“ konania neodstránil.

Sťažovateľ v sťažnosti zároveň namietal, že okresný súd a krajský súd „svojvoľne aplikovali na zistený skutkový stav ustanovenie § 173 ods.3 písm. c) TZ, čím došlo k nesprávnej právnej kvalifikácii skutku ako obzvlášť závažného zločinu... je možné konštatovať, že postupom súdu došlo k svojvoľnému posúdeniu rozsahu spáchaného trestného činu a teda aj k svojvoľnej kvalifikácii skutku, nakoľko dohodnutá suma 13 500 €, za ktorú bola droga predávaná nesvedčí naplneniu skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu v zmysle § 172 ods. 3 písm. c) TZ, ale skutok mal byť kvalifikovaný ako trestný čin podľa § 172 ods. 2 písm. e) TZ... Cena predávanej drogy mala byť teda stanovená maximálne na hodnotu 6 026,042 € a pri cene najnižšej len na sumu 3 990,217 €. Vzhľadom na uvedené je rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti nepreskúmateľný.“. Sťažovateľ v tejto súvislosti dodal, že aj keď predmetné námietky predostrel v odvolaní, krajský súd nezjednal nápravu, čím došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ ďalej namietal, že pokiaľ ide o otázku ukladania trestu, krajský súd sa ňou náležite nezaoberal, a teda „žiadnym ďalším spôsobom neskúmal a nevyhodnocoval pomery sťažovateľa a teda neodstránil vadu nepreskúmateľnosti prvostupňového rozhodnutia... V tomto prípade ide o vážny zásah do práv sťažovateľa, keďže na základe takéhoto nepreskúmateľného a arbitrárneho rozsudku došlo k navýšeniu trestu pre sťažovateľa o 6 rokov a 8 mesiacov a teda bol celkovo odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 16 rokov a 8 mesiacov nepodmienečne.“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namietal, že spoluobžalovaný sa viackrát v priebehu konania domáhal ustanovenia tlmočníka v jeho materinskom jazyku, ktorým je jazyk „paštu“. Sťažovateľ vyslovil názor, že tým, že spoluobžalovanému nebolo vyhovené tejto požiadavke, došlo aj k porušeniu jeho práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, pretože mu tým bolo znemožnené klásť spoluobžalovanému otázky.

Sťažovateľ v sťažnosti taktiež uviedol: „Ako vyplýva zo zápisnice o verejnom zasadnutí zo dňa 13. 11. 2012..., na ktorom bolo prejednané odvolanie obžalovaných i okresného prokurátora, Krajskú prokuratúru K. na tomto verejnom zasadnutí zastupoval prokurátor JUDr. B. B. Ako bolo neskôr zistené, uvedený prokurátor je zaradený na Okresnej prokuratúre K., ale v danom období bol na stáži na Krajskej prokuratúre v K. JUDr. B. B. je synom predsedu senátu JUDr. L. B., ktorý v tejto veci rozhodoval na súde prvého stupňa. Zastávame názor, že v zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 TP ide o osobu, ktorá mala byť z tohto konania vylúčená pre jeho pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Uvedeným došlo k porušeniu sťažovateľovho práva na súdnu a inú právnu ochranu, ktoré mu vyplýva z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé prerokovanie jeho veci zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Okrem uvedeného sťažovateľ namietal aj porušenie základných zásad ukladania sankcií, pričom v tejto súvislosti poukázal na to, že podľa jeho názoru sa krajský súd nedostatočne vysporiadal s jeho pomermi, že bez ďalšieho konštatoval nespĺnenie podmienok pre mimoriadne zníženie trestu a podľa neho sa nevysporiadal ani s otázkou pomeru príťažujúcich a poľahčujúcich okolností.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„1. Základné právo M. A. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, základné právo M. A. na spravodlivé prerokovanie jeho veci zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na obhajobu zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, právo na obhajobu zakotvené v čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru a právo vypočúvať a dať vypočúvať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie na vypočúvanie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako v prípade svedkov proti nemu zakotvené v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru bolo porušené Rozsudkom Krajského súdu Košice, sp. zn. 7 To 78/2012-806 zo dňa 13. 11. 2012 v spojení s Rozsudkom Okresného súdu Košice I, sp. zn. 4 T 45/2012 zo dňa 12. 07. 2012 a postupom súdov, ktoré im predchádzalo.

2. Ústavný súd SR v zmysle § 56 ods.3 písm. b) zákona č. 38/1993 Z. z., zrušuje Rozsudok Krajského súdu Košice, sp. zn. 7 To 78/2012-806 zo dňa 13. 11. 2012 a Rozsudok Okresného súdu Košice I, sp. zn. 4 T 45/2012 zo dňa 12. 07. 2012 a vec vracia Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

3. Krajský súd Košice je povinný zaplatiť M. A. trovy právneho zastúpenia v sume 165,56,- eur na účet jeho právneho zástupcu JUDr. A. T., K., do dvoch mesiacov od doručenie tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv toho-ktorého sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namietal porušenie zásad spravodlivého procesu a zároveň porušenie práva na obhajobu [čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) dohovoru] rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 T 45/2012 z 12. júla 2012 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 To 78/2012 z 13. novembra 2012. Vo svojej sťažnosti argumentoval tým, že nesprávnym postupom súdov nebolo vyhovené jeho návrhu na vykonanie dôkazu výsluchom svedka, že došlo k nesprávnemu určeniu rozsahu škody a k nesprávnej právnej kvalifikácii skutku, že neustanovením tlmočníka spoluobžalovanému v jeho materinskom jazyku došlo aj k porušeniu jeho práva na obhajobu, že pri ukladaní trestu krajský súd nedostatočne vyhodnotil jeho pomery a že v rámci odvolacieho konania vznikol dôvod na postup podľa § 31 a násl. Trestného poriadku, pretože na verejnom zasadnutí krajského súdu o odvolaní bol prítomný prokurátor, ktorý je synom predsedu senátu okresného súdu, ktorý v tejto veci rozhodol v prvom stupni.

Ústavný súd zároveň zistil, že sťažovateľ 5. marca 2013 doručil okresnému súdu dovolanie, ktoré podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Z obsahu dovolania vyplýva, že sťažovateľ v ňom namietal totožné skutočnosti, ktoré predstrel aj v sťažnosti doručenej ústavnému súdu smerujúcej proti rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, bude vo vzťahu k rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09, III. ÚS 227/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku

(dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa však v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa situácia, keď najvyšší súd dovolanie odmietne. Pre tento prípad ústavný súd majúci na zreteli účel práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už iba podanie sťažnosti na ústavnom súde týkajúcej sa tohto rozhodnutia za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2013